

bud en gang imellem og så i øvrigt gå på dagpenge.

Det synes jeg er for fattigt. Det er simpelt hen for fattigt, for der er så mange uløste behov, uløste opgaver i den offentlige sektor, som burde løses, og hvorfor dog ikke løse dem nu, hvor arbejdsløsheden er høj? Det er jo lykkedes den her regering at skabe 40.000 flere arbejdsløse. Nu må vi håbe, at det internationale opsving kan afbøde lidt på de skader, som der er sket i de sidste 2 år, men alligevel!

SF kan ikke stille sig tilfreds med bare at lade stå til og så se, hvordan folk mister muligheden for at komme tilbage på arbejdsmarkedet. Derfor skal der gøres noget for at sikre, at alle borgere får lige betingelser, og det kræver særlige initiativer over for visse grupper.

(Kort bemærkning).

Flemming Oppfeldt (V):

SF erklærede sig lige før enig i det synspunkt, at man jo godt kunne se opsvinget, i hvert fald SF kunne godt se det opsving, og SF sagde oven i købet, at man kunne se det tidligere, end Venstre kunne, og den slags. Men nu advokerer SF jo for sin egen påskepakke, som jo netop går ud på at sætte skatterne op og inddrage nogle af regeringens skattelettelser, det, der jo tidligere på året allerede blev udbetalt. Dem vil SF inddrage, det vil sige, at den effekt vil SF fjerne.

Og det er jo dér, vi siger: Jamen der er Venstres – og Konservatives, går jeg ud fra – vej, at vi får de private til at løbe foran og skabe alle de her job. Samtidig – og det var en erkendelse, håber jeg – henviser vi til, at vi også i sidste ende har en tilskudsmulighed, den samme tilskudsmulighed, som SF selv ønsker, og det er den erkendelse, jeg vil have frem, for vi nægter jo ikke nogen ældre adgang til arbejdsmarkedet.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Det med tilskudsmulighederne, som jeg sagde før, kan man ikke nægte, for de eksisterer. De bliver bare ikke brugt, og de kommer ikke de ældre til gavn.

Kl. 14.55

Det er også korrekt, at SF hellere vil sikre at bruge de offentlige midler, vi har, til at skabe en bedre velfærd for borgerne end at give de bedst stillede skattelettelse. Det er en holdningsmæssig uenighed.

Til gengæld er argumentet bl.a., at Finansministeriet over for Folketinget har meddelt, at den

bedste måde, man kan skabe nye job på, er ved at forbedre den offentlige sektor, eller som det hedder i økonomisproget det offentlige forbrug, det vil sige servicen over for borgerne. Det giver mange flere job. Og den måde, man kan få den dårligste effekt på, er gennem skattelettelser. Det giver den absolut dårligste effekt.

Det kan ikke nytte noget, at hr. Flemming Oppfeldt ryster på hovedet. Han kan få svaret. Det er et, finansministeren har givet Folketinget. Jeg ved godt, at Venstre ikke bryder sig om at få den virkelighed at vide, men sådan er det. Det er ikke altid, at virkeligheden er behagelig, men man kan jo ikke benægte fakta. Nogle kan, men man kommer ikke særlig langt med det, heller ikke hr. Flemming Oppfeldt.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Den fg. formand (Lissa Mathiasen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 159:

Forslag til folketingsbeslutning om kønsopdelte lønstatistikker m.v.

Af Mette Frederiksen (S), Anne Grete Holmsgaard (SF), Naser Khader (RV), Pernille Rosenkrantz-Theil (EL) og Bodil Kornbek (KD). (Fremsat 26/3 2004).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen):

For knap 2 år siden vedtog Folketinget at udskyde ikrafttrædelsen af bestemmelsen om kønsopdelt lønstatistik på virksomheder med mere end 10 ansatte. Samtidig vedtog Folketinget at udskyde ikrafttrædelsen af forpligtelsen for beskæftigelsesministeren og ligestillingsministeren til at udarbejde en redegørelse med status

over indsatsen for at opnå ligeløn mellem mænd og kvinder.

Regeringen ønskede dengang, at arbejdsmarkedets parter skulle have lejlighed til at finde alternative veje til sikring af ligeløn og til at komme med forslag til, hvorledes de i fællesskab kunne arbejde videre med ligelønsproblemet.

Ligelønslovens kønsopdelte lønstatistik har som instrument summariske gennemsnitslønninger, der ikke tager højde for forskellene i individuelle karakteristika og derfor ikke som ligelønsanalyserne giver et indblik i de bagvedliggende årsager til forskellene i aflønning. Statistikken er derfor ikke brugbar i ligelønsarbejdet.

Kønsopdelt lønstatistik som summariske gennemsnitslønninger vil hovedsagelig føre til nyteløse tvister på fejlagtigt grundlag og dermed fjerne opmærksomheden fra at gøre noget ved de egentlige årsager til ligelønsproblemet, nemlig det kønsopdelte arbejdsmarked.

Dertil kommer, at de summariske gennemsnitslønninger samtidig vil pålægge virksomhederne en urimelig omfattende administrativ byrde og udsætte produktionen i Danmark og dermed os alle for nogle unødvendige omkostninger.

Jeg må derfor tage afstand fra at lade kønsopdelt ligelønsstatistik træde i kraft.

LO og DA har arbejdet med at finde et fælles grundlag for lønforskellene mellem mænd og kvinder på virksomhederne. Dette arbejde er resulteret i en fælles rapport om kvinders og mænds løn, der blev offentliggjort i august 2003. Det er værd at lægge mærke til, at der mellem hovedorganisationerne med denne analyse er opnået en fælles forståelse for, hvorledes ligelønsproblemet kan analyseres, og hvor væsentlige årsager til lønforskellene mellem kvinder og mænd skal søges.

En ny og forbedret udgave af en ligelønsstatistik på arbejdsmarkedet er ved at blive færdiggjort på Socialforskningsinstituttet, og jeg håber, at den kan danne udgangspunkt for fremtidige regelmæssige opgørelser over kvinders og mænds løn på det danske arbejdsmarked.

Derudover vil jeg fremhæve, at regeringen i samarbejde med arbejdsmarkedets parter overvejer udsendelse af en vejledning om ligeløn til virksomhederne. En tværministeriel arbejdsgruppe skal desuden se på årsagerne til, at det danske arbejdsmarked er så kønsopdelt.

Regeringen vil til stadighed tage nye initiativer på ligelønsområdet. Som tidligere nævnt er der mange andre måder at reducere lønforskellerne

mellem mænd og kvinder på. Barseludligningsordningen er et godt eksempel på en løsning, som tager fat om nogle af de bagvedliggende årsager til ligelønsproblematikken.

Kl. 15.00

Udligningen har som sit formål at fordele barselomkostningerne mellem mandetunge og kvindetunge virksomheder. Den barseludligningsordning, som DA og LO er blevet enige om ved de seneste overenskomstforhandlinger, kommer til at bane vejen for omfordelingen af barselomkostningerne mellem mande- og kvindetunge virksomheder på arbejdsmarkedet.

Jeg er sikker på, at en sådan ordning vil få afgørende betydning for beskyttelsen af kvinder på arbejdsmarkedet og dermed også på deres lønvilkår.

På grundlag af analysen er det lettere for parterne på arbejdsmarkedet at vurdere lønforskellene mellem mænd og kvinder, og hvilke tiltag der kan bidrage til at udligne lønforskellene mellem kønnene.

Ligestilling har høj prioritet i regeringens arbejde, og ikke mindst reduktion af løngabet ligger os på sinde, men jeg ved også, at reduktion af løngabet kun kan ske, hvis vi samtidig arbejder aktivt med nedbrydningen af det kønsopdelte arbejdsmarked og skaber en bedre sammenhæng mellem arbejdsliv og familieliv.

Jeg tror ikke på tvangsforanstaltninger i denne sammenhæng. Jeg tror, det er vigtigt, at virksomheder og arbejdsmarkedsorganisationer målrettet gør en indsats for at begrænse lønforskellene mellem kvinder og mænd, og jeg vil som minister gerne inspirere til denne indsats og sørge for, at den viden, som er nødvendig for at foretage forandringer, bliver stillet til rådighed for både virksomheder og arbejdsmarkedsorganisationer.

Virksomhedernes egen indsats er væsentlig, og det var også her, den kønsopdelte lønstatistik skulle anvendes, men det står stadig virksomhederne frit for selv at aftale udarbejdelse af kønsopdelt lønstatistik. Det har man f.eks. gjort på slagterierne og i amter og kommuner.

Fordele ved, at kønsopdelt lønstatistik indføres ved aftale, er, at både arbejdsgiverne og lønmodtagerne vil arbejde positivt for at gennemføre ordningen, og at den kan skræddersyes til den pågældende virksomhed eller branche.

Hvis ligelønsindsatsen hænges op på et enkelt initiativ såsom produktion af kønsopdelt lønstatistik på virksomhederne, mister man den positive interesse på både arbejdsgiverside og

lønmodtagerside, som det har været muligt at opbygge de seneste år. Den kønsopdelte lønstatistik på virksomhederne vil aldrig være tilstrækkelig til at skabe ligeløn.

Man skal heller ikke være blind for, at anvendelsen af kønsopdelt lønstatistik på virksomheder kan være med til at forhindre en naturlig udvikling af lønstrukturen og på denne måde bevare forældede lønsystemer. Et af ligestillingsmålene er netop at nedbryde det kønsopdelte arbejdsmarked. Hvis kvinder og mænd først rubriceres i faste båse i virksomhedernes lønstruktur, bliver det efter min bedste overbevisning svært for den enkelte at flytte sig til måske mere vellønnede job.

Kønsopdelt lønstatistik kan ud over til ligelønsformål bruges til at styrke forhandlingspositionen, og det er ikke meningen, at den slags oplysninger skulle kunne videregives ad bagvejen. Hvis der er mistanke om løndiskrimination på virksomheden, skal der alligevel rejses en ligelønssag, og her vil arbejdsgiveren være forpligtet til at give alle lønoplysninger til brug for en sags belysning.

Som det fremgår af, hvad jeg allerede har sagt, mener regeringen stadig ikke, at en kønsopdelt lønstatistik imod virksomhedernes vilje er et egnet instrument til at reducere lønforskellene mellem kvinder og mænd, og regeringen kan derfor ikke støtte forslaget.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Nu er tvang, synes jeg, et lidt stort ord at bruge i denne her sammenhæng, for det er fuldstændig rigtigt, som beskæftigelsesministeren siger, at her er der jo ikke tale om et instrument, som fuldstændig vil udligne lønforskellene mellem kvinder og mænd. Der er nemlig tale om – hvad skal man sige – et relativt blidt indgreb, nemlig det, at man skal dele kolonnerne i excelarket i henholdsvis kvinder og mænd.

Det kan godt være, ministeren synes, det er tvang, og at det er noget forfærdelig noget at få proppet ned over hovedet. Jeg synes nu nok, det er en lillebitte ting, som for arbejdsgiverne selv måske kan være en øjenåbner, men også for lønmodtagerne kan være en måde at få et indblik i, hvordan tingene udvikler sig på arbejdspladsen.

Så er det ikke lidt store ord at tage i sin mund, at der er tale om tvang?

Kl. 15.05

(Kort bemærkning).

Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen):

Det afgørende for mig er, om man kan bruge oplysningerne til noget. Hvis man tager en virksomhed med 11 medarbejdere, hvor tre kører rundt og laver servicearbejde, en sidder på kontoret, og en sidder et andet sted, hvad siger en statistik så på de områder? Ingenting.

En forudsætning for, at jeg vil være med til at pålægge virksomhederne noget, skal da som minimum være, at man kan få noget ud af det.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jeg tror faktisk, det er sådan, at der er mange arbejdsgivere, der ville blive overraskede over, at der var lønforskel kvinder og mænd imellem, altså de kvinder og mænd imellem på arbejdspladsen, som arbejdsgiverne har sat til at udføre det samme arbejde. Jeg tror faktisk ikke, det er sådan, at arbejdsgiverne helt bevidst sidder og underbetaler kvinderne. Derfor mener jeg, at det kan være en god øjenåbner.

Selvfølgelig vil der være enkelte tilfælde ligestemmed med de 50 andre statistikker, arbejdsgiverne er tvunget, som ministeren kalder det, til at udføre, som ikke alle arbejdsgivere kan bruge. Men eftersom enhver 10-årig dreng – eller pige for den sags skyld – ville kunne sætte sig ned ved computeren og kønsopdele lønstatistikken, så er det jo ikke, fordi det er det store bureaukrati, der bliver stabled på benene.

For langt de fleste virksomheders vedkommende vil det jo være et spørgsmål om, at det for arbejdsgiveren simpelt hen er en øjenåbner, at man tænker: Ups, der er måske et misforhold her, som vi skal have rettet lidt op på.

Det er jo et spørgsmål om både for den ene og den anden part at få øjnene op for en struktur, som har været der i fem hundrede år, og som alle parter formodentlig har et ønske om at gøre op med, men som man skal være klar over eksisterer – derfor en kønsopdelt lønstatistik.

(Kort bemærkning).

Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen):

Jeg synes, at en forudsætning for, at man skal pålægge nogen at udføre et stykke arbejde, er, at man kan bruge det til noget. Summariske opgørelser på mænd og kvinder uden at tage hensyn til, hvilke job det er, hvilke funktioner det er, er jo meningsløse.

Derfor synes jeg, det er et vigtigt arbejde, DA og LO har haft, hvor man prøver at kortlægge årsagerne til lønforskelle mellem mænd og kvinder og bliver enige om, hvilke faktorer det er, der kan forklares, og hvor der til sidst bliver en rest, som ikke kan forklares. Det er vigtigt, at parterne på arbejdsmarkedet og på de enkelte virksomheder arbejder med de spørgsmål; det vil bare ikke fremgå af den statistik, som der fremsættes forslag om her.

(Kort bemærkning).

Naser Khader (RV):

Det, det handler om i dag, er de der 6-7 pct., der er uforklarlige lønforskelle. Meget af lønforskellen på mellem 10 og 20 pct. kan man forklare med mange af de ting, som ministeren nævnte i sin tale.

Der bliver talt om, at virksomhederne skal administrere endnu mere. Ligestillingsministeren sagde i forrige uge, da vi havde en debat om hendes redegørelse, at der bliver for meget papirusseri og for meget administrativt bøvl.

Mit spørgsmål er: Ved ministeren, hvor stor en administrativ byrde det drejer sig om for virksomhederne? Har man regnet det ud?

(Kort bemærkning).

Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen):

Jeg synes, det er noget helt andet, der er interessant, og det er: Kan man bruge den til det, vi ønsker at bruge den til, nemlig at forklare lønforskelle mellem mænd og kvinder i samme job, i samme funktioner?

Det er da fuldstændig irrelevant at opgøre gennemsnitsløn for kvinder og gennemsnitsløn for mænd i en virksomhed med 11 medarbejdere, hvor kun ganske få jobfunktioner ligner hinanden. Derfor skal der være en ekstra og særlig god begrundelse, og begrundelsen skal være, at man kan bruge det til noget.

Jeg ved godt, at der fra forslagsstillernes side formentlig er meget symbolpolitik forbundet med det, vi taler om her; så har man gjort et eller andet for ligelønnen. Men realiteten er, at man ikke har gjort noget som helst for ligelønnen.

Derfor må det afgørende være, at arbejdsmarkedets parter analyserer sig frem til: Hvad kan forklares, og hvad kan ikke forklares? Så må vi koncentrere os om den gruppe, der bliver tilbage, og sige: Her kan vi ikke forklare, hvorfor der er forskel i lønnen til mænd og kvinder.

Men den ligelønsstatistik, vi taler om her, er ikke andet end bureaukrati.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Når nu ministeren synes, at det her ikke er andet end bureaukrati og en dårlig måde at lave ligelønsstatistik på, så synes jeg faktisk, det er ministerens ansvar at svare på: Hvordan vil en ordentlig statistik, hvordan vil systemet for en ordentlig statistik se ud? Det vil jeg godt spørge ministeren om han er villig til at gøre.

Kl. 15.10

Hidtil har ministeren ligesom skubbet det over til, at DA og LO måtte blive enige, vel vidende at det bliver de jo ikke; det er jo en årelang sag, denne her. Så hvorfor betragter ministeren det ikke som et ministeransvar så at sige, hvordan han synes en statistik skal laves eller *kan* laves efter hans mening?

(Kort bemærkning).

Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen):

Jeg tror, det er utrolig vigtigt, at det er de mennesker, der arbejder med lønforhold i det daglige i virksomhederne, og som forhandler lønnen for medarbejderne, der arbejder med de her spørgsmål.

Nu må vi så se, hvad Socialforskningsinstituttet fremkommer med senere på året. Vi må jo så lave en vejledning til virksomhederne om, hvordan man arbejder med ligeløn. Det er altså den måde, vi er nødt til at gå videre med det på.

Jeg synes, den her symbolpolitik ødelægger denne her sag, for ligelønnen ville ikke røkke sig en centimeter ved, at vi indførte summariske løntal for mænd og kvinder.

Så er det da meget bedre at gå ned og se på forklaringerne i det analysearbejde, som DA/LO har udført, og som de afleverede sidste år, og så arbejde videre med det, sådan som man gør.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Jeg prøver en gang til: Føler ministeren et ansvar for selv at gå ind i det her, for at hans ministerium går ind i det her? For de seneste 2 år har det stået på ligesom at skubbe det væk fra sig og sige: Nu må DA og LO tage sig af det. De kom så med en rapport sidste år. Nu vil ministeren så vente på Socialforskningsinstituttet. Det er jo en lang venten, det her.

Føler ministeren et ansvar? Vil han påtage sig det ansvar? Og hvad er tidsrammen for at være udføreren på det her?

(Kort bemærkning).

Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen):

Der sidder jo i øjeblikket en tværministeriel arbejdsgruppe, som jeg redegjorde for i min tale, som ser på årsagerne til, hvorfor arbejdsmarkedet er kønsopdelt.

Vi vil tage initiativer til at sætte fokus på det i materiale til virksomhederne sammen med arbejdsmarkedets parter, og det må da være måden at gribe det her an på. Det er i hvert fald den vej, vi vil gå for at fortsætte arbejdet med at sikre ligeløn, og så må vi altså slå lidt af på symbolerne; vi er praktiske folk i regeringen.

Den fg. formand (Lissa Mathiasen):

Jeg skal bede ministeren blive. Fru Lene Jensen har bedt om en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Lene Jensen (S):

Det er jo godt at høre, at man har med praktiske folk at gøre. Det tror jeg faktisk også man har ude på arbejdspladserne, og dér tror jeg, man ønsker sig instrumenter, som kan gøre noget ved det der med ligelønnen.

Jeg synes, at det, vi har hørt, er, at der sidder en arbejdsgruppe. Der er alligevel gået 2 år, siden man traf den her beslutning. Hvor længe har den siddet, og hvornår kommer den med noget?

Så overvejer man på et tidspunkt måske at udsende en vejledning til virksomhederne. Samtidig hører jeg to hovedindvendinger fra ministeren imod det her forslag. Den ene er, at man ikke kan bruge statistikken, og den anden er, at det ville aflede opmærksomheden fra alle mulige andre ligestillingsproblemer.

Det første kunne vi gøre noget ved ved at kvalificere statistikken, som fru Anne Grete Holmsgaard har været inde på. Og det andet kunne vi jo gøre noget ved ved at lave en hel buket af instrumenter, som kunne bruges.

Så fortæl lige lidt mere om, hvad vi kan forventе af den der buket. Hvis arbejdsgruppen har siddet i de 2 år, må den da være kommet frem til et eller andet i mellemtiden.

(Kort bemærkning).

Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen):

Med den baggrund, fru Lene Jensen har i fagbevægelsen, synes jeg egentlig, det er en dum underkendelse af, at fagbevægelsen arbejder med ligelønsspørgsmålene, at man aktivt hele tiden prøver at afdække forskellene, og at man så indgår aftaler om: Vi kan lave statistik på slagterier, på Danish Crown f.eks., og på den måde få begge parter ind i et forpligtende samarbejde om det.

Det må da være den rigtige måde at gøre det på i stedet for at håne det arbejde for ligeløn, man har gjort i fagbevægelsen, og hvor man jo vitterlig har opnået store resultater. Det er nu indsnævret betydeligt i forhold til, hvad det har været tidligere.

Så jeg synes da sådan set, man skulle glæde sig over, at tingene går i den rigtige retning, i stedet for at kaste skidt på de mennesker, der i det daglige sidder og arbejder med de her problemer.

(Kort bemærkning).

Lene Jensen (S):

Nu har fru Lene Jensen ikke alene en baggrund i fagbevægelsen, hun har faktisk også en baggrund i Dansk Arbejdsgiverforening, hvor hun bl.a. har lavet kønsopdelte lønstatistikker, dengang Dansk Arbejdsgiverforening rent faktisk lavede sådan nogle. Og jeg tror sådan set ikke, man på det tidspunkt syntes, at man sad og lavede nytteløst arbejde.

Kl. 15.15

Må jeg så ikke sige, at jeg synes, det er fint med analysearbejde, og jeg synes også, det er fint med lidt fælles forståelse; det, jeg efterlyser, er sådan set en håndsrækning i forhold til også at få nogle af de der konkrete instrumenter ude på de enkelte arbejdspladser. Noget af det, der måske understreger, at vi ikke underkender nogen af de her indsatser, er, at der faktisk er nogle af de forbund, som beskæftiger lavtlønnede kvinder, som synes, at det er en rigtig god idé med det her forslag.

Det, jeg bare må konstatere, er, at der ikke er mange blomster i den der buket. Der er nogle rapporter, og der er nogle analyser, og det er glimrende, og der er måske også en vejledning, endnu bedre, men det er mere de der konkrete instrumenter, hvor det her kunne være et.

Og som sagt: Hvis indvendingen er, at det ikke er kvalificeret nok, det, der kommer ud af

det, så kunne man måske kvalificere det i stedet for at rakke det ned.

(Kort bemærkning).

Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen):

Jeg tror, vi må erkende, at hovedårsagen til forskellen i lønninger er det kønsopdelte arbejdsmarked, og det er jo ikke noget, vi løser ved en statistik; det er jo noget, vi løser i det daglige ved at bryde de barrierer ned og sørge for, at kvinder kommer ind i mandefag og mænd kommer ind i kvindefag. Det er da dér, det grundlæggende arbejde skal gøres.

Jeg vil da tro, at man på de enkelte virksomheder har fokus på, hvad det er for nogle lønaf-taler, lokalaftaler, man indgår. Jeg synes bare, at man som minimum må kunne sige, at hvis vi pålægger nogen noget, så skal det også kunne bruges til et eller andet, og det skal ikke bare være et spørgsmål om, at så har vi gjort noget. Der synes jeg måske, at jeg hører for meget symbolsnak fra venstrefløjen, og så kan man så prale af, at nu har vi gjort noget. Men det er jo ude i det virkelige liv, det skal flytte sig i det daglige, og det går selvfølgelig også den rigtige vej i denne sag som i mange andre sager.

Den fg. formand (Lissa Mathiasen):

Tak til beskæftigelsesministeren. Vi går videre med ordførertalerne.

Flemming Oppfeldt (V):

Venstre ønsker, at lige løn for lige arbejde skal være et eksisterende og fortsat indarbejdet be-greb. Hvis dette ikke er tilfældet, skal der selvfølgelig rejses en ligelønssag. Vil mere statistik som foreslået med dette beslutningsforslag hjælpe på denne udligning af lønforskellene på arbejdsmarkedet? Det tror vi ikke. Tværtimod kan et sådant værktøj både være rimelig upræcist til at sige noget konkret og samtidig være en sove-pude.

Vi siger nej til brugen af statistikken af følgende årsager:

For det første, fordi der er tale om summariske gennemsnitslønninger, som er det instrument, som ligger i ligelønslovens kønsopdelte lønstatistik. Sådan en summarisk gennemsnitslønning tager ikke højde for de forskelle, der er i de individuelle karakteristika, og giver derved ikke som ligelønsanalyserne et indblik i de bagvedliggende årsager til forskelle i aflønning og kan derfor ikke være brugbar i ligelønsarbejdet.

For det andet: En kønsopdelt lønstatistik i form af summariske gennemsnitslønninger vil således hovedsagelig føre til nytteløse tvister på et fejlagtigt grundlag og fjerner samtidig opmærksomheden fra at gøre noget ved de egentlige årsager til ligelønsproblemet, nemlig det kønsopdelte arbejdsmarked.

For det tredje er der en risiko for, at de lønsat-ser, der vil fremkomme for mænd og kvinder som følge af en sådan lønstatistik, som vil være offentlig på virksomheden, i nogle tilfælde – kan man forestille sig – vil være vejledende rammer for løndannelsen. Forslagsstillerne vil jo have skudt sig selv i foden og i hovedet, såfremt det sker.

For det fjerde: Venstre mener, at en ny kønsopdelt lønstatistik, som virksomhederne løbende skal gøre op og føre, selvfølgelig vil være en ny administrativ byrde for vore virksomheder. Det vil være endnu en lov, som vil tynde virksomhederne med indberetninger. Der skal laves en masse papirarbejde, som vil formindske danske virksomheders konkurrenceevne.

Venstre mener, at denne her sag i høj grad er en sag for arbejdsmarkedets parter. Det er derude på de konkrete arbejdspladser, at slaget om den lige løn skal slås og ikke i en ny statistik.

Hvad har arbejdsmarkedet så gjort? Ja, de har jo lavet en barselfond, som træder i kraft næste år.

Nu er det jo ikke hver dag, LO-formanden bliver citeret her i Folketinget. Nogen skal jo gøre det, og det vil jeg godt påtage mig. LO's formand, Hans Jensen, siger til Politiken den 22. marts:

Kl. 15.20

Vi har med barselfonden fjernet en afgørende uretfærdighed på arbejdsmarkedet og sikret et af de største enkeltstående fremskridt for ligestillingen i nyere tid, det kan man ikke være glad nok for.

Denne udtalelse fra den kloge formand bliver fulgt op af en udtalelse fra LO's hovedbestyrelse, der den 26. marts siger:

Aftalen om barseludligning er et af de største fremskridt for ligestillingen på arbejdsmarkedet i nyere tid. Diskrimination af yngre kvinder på arbejdsmarkedet vil blive kraftigt begrænset, og fagbevægelsen får fremover bedre muligheder for at forbedre vilkårene under barsel uden negativt at påvirke yngre kvinders mulighed for beskæftigelse.

Og hvorfor er LO så glad for det her? Jo, fordi barselfonden vil gøre det muligt for kvinder at

få lige adgang til mandefag, hvor nogle har været mere tilbageholdende med at have kvinder ansat på grund af barselfravær.

Vi får altså på sigt en kønsligt mere ligelig rekruttering mellem godt og dårligt lønnede fagområder, og det er denne her virkning, som Venstre ligesom LO fuldt ud tror på vil have den helt afgørende virkning for ligestillingen og den ligestillede løndannelse på arbejdsmarkedet.

Vi bliver så spurgt om, om vi ikke har en buket alligevel ved denne her diskussion. Det har vi vel, for beskæftigelsesministeren og Venstre har jo tilkendegivet, at dersom der er nogle grupper, der står uden en barseludligningsordning næste år, når det hele er slut, jamen så vil regeringen og staten gå ind. Det er vores del af buketten til at fremme og fjerne de sidste dele af den ulighed, der måtte være, det, vi ikke helt kan forklare ud af de nuværende undersøgelser, der findes.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jeg synes, det er al ære værd med de meldinger, man er kommet med på barselområdet. Der er selvfølgelig detaljer, jeg gerne ville have haft anderledes, men det er fint. Det er ikke en buket, det er ét element, det er én blomst, that's it.

Så vil jeg gerne sige, at ministeren bliver ved med at påstå ligesom hr. Flemming Oppfeldt, at man ikke kan bruge de her statistikker til noget, og ministeren sagde, at det er ude i virkeligheden, ude i det virkelige liv, tingene skal rykke, og derfor ikke al den symbolpolitik.

Så vil jeg gerne bede hr. Flemming Oppfeldt komme med en kommentar til, hvordan det kan være, at de organisationer, som organiserer lavtlønnede kvinder, synes, at det her værktøj er enormt vigtigt. Man må vel sige, at det er dem, der har fingeren på pulsen ude i virkeligheden; det er jo sådan set dem, der forhandler lønnen.

Så på hvilken måde stemmer de ting overens, at ministeren siger, at det skal bruges ude i virkeligheden, og det er præcis virkeligheden, der kræver det her element, men det er Venstre, der går imod at indføre det?

(Kort bemærkning).

Flemming Oppfeldt (V):

Vi har jo sagt, at det skal overlades til arbejdsmarkedets parter, og når vi henviser til, at arbejdsmarkedets parter går ind og ændrer afgørende ved strukturen og ikke bare ved statistikken, så er det jo, fordi så laver man simpelt hen

om på den for skæve rekruttering til fagene. Det er jo dér, vi i virkeligheden får skabt skævdelingen i vores indkomstforhold her i samfundet, og det mener vi nu bliver ændret.

Så kan man selvfølgelig også have en diskussion derudover, men den mener vi skal føres fra arbejdspladserne, den skal føres mellem arbejdsmarkedets parter og knap så meget via indførelse af en statistik her fra Folketingets side.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Nu synes jeg, hr. Flemming Oppfeldt taler uden om. Skævhed i rekrutteringen er én debat. Selv hvis der ikke var skævhed i rekrutteringen, selv hvis der ikke var et kønsopdelt arbejdsmarked, ville der være behov for kønsopdelt lønstatistik. Nu har jeg godt hørt, at både ministeren og hr. Flemming Oppfeldt bliver ved med at tale om det kønsopdelte arbejdsmarked; det er vi enige om er et problem, men det er altså et andet problem, vi diskuterer her, for selv hvis man går ind og ser på samme fag, i samme branche, samme kvalifikationer, alle de der ting, så viser Socialforskningsinstituttets arbejde jo, at der fortsat er en uforklaret lønforskel.

Så det er altså ikke kun et spørgsmål om et kønsopdelt arbejdsmarked, der gør, at der er stor forskel på kvinder og mænds livsindkomst, det er faktisk også et spørgsmål om, at man inden for samme branche, samme fag, med samme kvalifikationer og uddannelsesbaggrund osv. har en lønforskel, en uforklaret lønforskel på omkring 10 pct.

Jeg vil gerne bede hr. Flemming Oppfeldt kommentere på de her lønstatistikker med udgangspunkt i, at vi taler om mennesker, der er inden for samme branche, og sortere de andre argumenter fra, for det er jo nogle områder, hvor vi er enige om, at der skal gøres noget, og det er ikke det, vi diskuterer her i salen i dag.

Kl. 15.25

(Kort bemærkning).

Flemming Oppfeldt (V):

Når vi får en mere ligelig rekruttering, så er det klart, at så vil forskellene blive endnu mindre, men så vil der måske stadig væk være nogle forskelle tilbage, som man jo alligevel ikke kan gøre op inden for de grove kategorier, der ligger i lønstatistikken.

Man kan godt have to, der er uddannet inden for samme fag, og som også har den samme anciennitet, men som alligevel får forskellig løn.

Det eksisterer også i den verden, der er i dag, uden at det er en diskrimination, for det kan afhænge af nogle bestemte evner eller en bestemt indsats og den slags – og fravær.

Så man skal ind i noget endnu mere fintmasket, som denne her statistik alligevel ikke kan råde bod på.

(Kort bemærkning).

Naser Khader (RV):

Der er ingen, der hævder, at dette værktøj, kønsopdelt lønstatistik, skulle kunne udføre mirakler og løse problemet med den der ulighed, der er i lønninger. Det, vi har brug for, er facts. Det værktøj, man kan få med en kønsopdelt lønstatistik, medfører måske, at vi får nogle facts, så vi kan finde ud af, hvordan vi løser den ulighed, der nu er.

Hr. Oppfeldt var inde på, at dette vil medføre ekstra arbejde for de danske virksomheder, og det vil mindske konkurrenceevnen. Har hr. Flemming Oppfeldt regnet ud, hvor meget det vil koste i konkurrenceevne?

(Kort bemærkning).

Flemming Oppfeldt (V):

Nej, men det var nu ikke mit eneste argument, vil jeg godt lige sige; det var et ud af fire.

Hvis det nu var et virkelig godt forslag og det ville bringe den reelle ligestilling fremad med syvmileskridt, så ville jeg ikke et øjeblik tøve med at sætte det her forslag i anvendelse, selvfølgelig under den betingelse, at oppositionen kan finde to regler, vi kan afskaffe over for virksomhederne, således at de holdes skadesløse.

Men der er også andre grunde. For det første, og det var ministeren også inde på, at statistikken jo alligevel ikke giver os et retvisende billede af den sande tilstand, og dernæst vil der nok også, kunne man forestille sig, være en risiko for – det er risici, jeg taler om her – at nogle vil opfatte disse to forskellige satser som en form for vejledning, de kan gå ud fra, selv om de er meget misvisende, fordi de jo dækker over en hel masse ting, der ligger inde under.

(Kort bemærkning).

Naser Khader (RV):

Det er en påstand, at det ikke vil hjælpe; det ved vi ikke noget om, før vi prøver det. Det, der er behov for, er facts, sådan at man kan tage stilling til, hvad man kan gøre ved den ulighed, der er nu.

I forhold til det argument, at det vil koste virksomhederne konkurrenceevne, hvilket er et af hr. Flemming Oppfeldts fire argumenter: Hvad bygger hr. Flemming Oppfeldt det på? Er der lavet en beregning på det?

(Kort bemærkning).

Flemming Oppfeldt (V):

Jeg har ikke nogen beregning, men sådan noget laver jo ikke sig selv, der skal jo være nogen, der skal sidde og regne på det, og det skal foregå ude på virksomheden, og virksomheden skal offentliggøre det eller i hvert fald udlevere det, hvis man bliver bedt om det. Det vil sige, at det i hvert fald er noget tid, der skal bruges.

Jeg vil ikke problematisere det, for det kan jeg ikke gøre, det er jeg ikke i stand til, men jeg kan i hvert fald regne ud, at det her kommer til at tage tid og det kommer til at koste penge, og det er så noget, der skal lægges til virksomhedernes omkostninger, og dermed mister virksomhederne jo også konkurrenceevne.

Men det her er altså en generel diskussion, det er ikke kun det her, jeg skal udnævne til at være det værste; der er mange, mange andre regler, vi har i vores samfund, som pålægger vores virksomheder omkostninger, der gør, at det er svært for dem.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Jeg kunne egentlig godt tænke mig, at hr. Flemming Oppfeldt ville forklare mig, hvorfor det er så umuligt at lave det her på det private arbejdsmarked, når det kan lade sig gøre i den statslige sektor og i den kommunale. Hvad er årsagen til det?

(Kort bemærkning).

Flemming Oppfeldt (V):

Der er jo tale om virksomheder med helt ned til 11 ansatte, og man skal opgøre det i grupper af 5, så vidt jeg husker. Det vil sige, at i praksis vil det jo ikke komme til at fungere. Der er jo ikke nogen, der har sammenlignelige grupper af 5, når der er 11 ansatte på en virksomhed, det eksisterer jo ganske enkelt ikke. Så der er en masse virksomheder, det alligevel ikke vil komme til at fungere på.

Kl. 15.30

Så i forhold til, hvor meget arbejde der skal sættes i gang for at lave noget, hvor man skyder helt vildt ved siden af, er det jo bare spild. Det er jo en, havde jeg nær sagt, ikkebærbar løsning, og

det er faktisk for upræcist. Det værktøj er for dårligt i hvert fald for de private virksomheder, som jo i størrelse og som gennemsnit er langt mindre end offentlige arbejdspladser.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Skal jeg forstå det sådan, at hvis vi nu siger, at det her ikke gælder for private virksomheder, der kun har 20 ansatte eller færre, så synes hr. Flemming Oppfeldt sådan set, at det er o.k.? Kan vi så godt lave en lønstatistik på det private område, ligesom vi kan gøre på statens område og på det kommunale område, hvor der i øvrigt også er mange små institutioner?

(Kort bemærkning).

Flemming Oppfeldt (V):

Nu er jeg nok ikke sat i verden for, at det er mig, der i dag skal forbedre det forslag, der er fremsat af oppositionen her i Folketinget. Jeg må bare konstatere, at forslaget, som det ligger her, er uanvendeligt.

(Kort bemærkning).

Lene Jensen (S):

Jeg sidder ellers her og glæder mig, for tit og ofte er det sådan med hr. Flemming Oppfeldt, at tingene skal diskuteres på det principielle plan, hvilket jo ofte også er noget lettere. Og her hører jeg faktisk, at de indvendinger, hr. Flemming Oppfeldt har mod det her forslag, er enormt praktiske. Det er sådan noget med, at der vil alligevel være for få til, at man kan sammenligne, og at der ikke vil være kategorier nok osv.

Jeg skal bare lige høre: Er det sådan, at hr. Flemming Oppfeldts indvendinger i virkeligheden udelukkende er praktiske? Det er ikke sådan, at hr. Flemming Oppfeldt har et problem med, at man skal lave offentligt tilgængelig lønstatistik på private virksomheder? For det har jeg nemlig slet ikke hørt hr. Flemming Oppfeldt sige.

For hvis det er sådan, at det kun er de her praktiske indvendinger, der er tale om, er vi bestemt til at tale med, og så behøver det ikke være hr. Flemming Oppfeldt, der skal forbedre forslaget. Det kan vi selv gøre, og så kan vi jo diskutere det igen. Men det er da lidt interessant at høre, om det udelukkende er nogle praktiske bekymringer, eller om der også er noget rent principielt i modstanden mod kønsopdelte lønstatistikker.

(Kort bemærkning).

Flemming Oppfeldt (V):

Jeg er tilhænger af ligelønsloven med et stort hjerte, og den gælder jo også for private virksomheder. Så jeg har ikke lavet en principiel skillelinje her, overhovedet ikke. Men jeg kan se, at det ikke kan fungere, andet end at det kan have den symbolværdi, som beskæftigelsesministeren var inde på, men som ikke var tilstrækkelig for beskæftigelsesministeren. At lave politik alene for symbolernes skyld synes jeg er forkert.

(Kort bemærkning).

Lene Jensen (S):

Det er jeg sådan set enig i. Der er ikke nogen grund til at lave symbolpolitik, og det er heller ikke det, som det her handler om. Jeg skal bare være fuldstændig sikker – og undskyld, hvis det allerede er sagt: Hr. Flemming Oppfeldt og Venstre har ingen principielle problemer med offentligt tilgængelig kønsopdelt lønstatistik på virksomhedsniveau? Er det sådan, det skal forstås?

(Kort bemærkning).

Flemming Oppfeldt (V):

Jeg har jo ikke set noget forslag, der fungerer, og jeg har ikke noget principielt imod, at man har en lovgivning, der også gælder for private virksomheder: Det har vi på alle mulige områder. Jeg siger jo ikke, at de private virksomheder er sig selv, overhovedet ikke.

Men forslaget ligger her altså ikke i dag, og jeg tvivler stærkt på, at man kan lave sådan et forslag, og jeg vil endda sige det så stærkt, at vi jo i virkeligheden burde ændre vores lovgivning. Frem for at vi udskyder muligheden for, at det kan træde i kraft, burde vi jo i det hele taget fjerne det instrument, for det er ikke via en kønsopdelt lønstatistik, at værket skal drives frem.

Det er en dialog ude på arbejdsmarkedet, og så er det praktiske tiltag som den her barselfond, hvor arbejdsmarkedet nu er ved at bidrage, og hvor vi i sidste ende har sagt, at der vil vi fra statens side være med til at samle op. Det er vores buket til den reelle ligestilling her i landet.

Den fg. formand (Lissa Mathiasen):

Så går vi videre i ordførerrækken.

Bent Bøgsted (DF):

Da vi behandlede L 106 den 28. februar 2002, havde Dansk Folkeparti den holdning, at ligelønsstatistikker aldrig havde ført til ligeløn og heller aldrig ville komme til at gøre det. Vi tror ikke på, at en ligelønsstatistik vil kunne føre til lige løn for lige arbejde i en virksomhed. Det er heller ikke vores opfattelse, at en statistik om løn i en virksomhed kan bruges i en anden virksomhed. Det vil kræve, at der er tale om hundrede procent samme job med nøjagtig de samme hjælpemidler og arbejdsforhold. Der er meget få steder, der er nøjagtig ens, således at en statistik umiddelbart kan overføres.

Kl. 15.35

Det er ikke på den måde, at ligelønsproblemet skal løses. Det skal løses i den enkelte virksomhed, når der er lønforhandlinger. Det er igennem overenskomstforhandlinger og lønforhandlinger i den enkelte virksomhed, at der skal forhandles ligeløn. Det vil være helt malplaceret, hvis en tillidsmand ude i en virksomhed ikke forhandler den samme løn hjem til en mand og en kvinde, der laver det samme arbejde. Det er den eneste reelle måde at løse problemet på. Derfor mener vi heller ikke, at det er en opgave for Folketinget at løse ligelønnen.

Men jeg skal også sige, at vi går hundrede procent ind for, at der skal være lige løn for lige arbejde. Det skal der ikke være nogen tvivl om. Men vi kan altså ikke støtte forslaget her.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Det, der får mig op af stolen, er, at der nu har været tre mennesker på talerstolen i den her sag. Samtlige tre mennesker får det til at lyde, som om det er et angreb på den fri aftaleret, hvis vi laver den her lovgivning. Til det vil jeg gerne sige, at det her forslag er bakket fuldt op af LO.

Hvis man går ind og kigger på høringssvarene, da regeringen kom med sit afværgeforslag om at udskyde startdatoen for det her forslag, da meldte LO ud, at LO var modstander af, at den kønsopdelte lønstatistik ikke blev til noget. Det er bare lige for at slå fast, at der ikke her er tale om, at der er nogen, der kræver den fri aftaleret.

Der er tale om et område, hvor man for snart 30 år siden har indført en ligelønslov – en *ligelønslov*. Det var altså Folketinget, der lavede en lovgivning. Den følger man op på med noget lovgivning om statistik. Så vil hr. Bent Bøgsted ikke bekræfte for mig, at det her ikke er et

spørgsmål om at begynde at tage til sig som lovgiver fra den fri aftaleret i Danmark?

(Kort bemærkning).

Bent Bøgsted (DF):

Vi tager da ikke lovforslag til os fra den fri aftaleret. Det er netop også derfor, at vi siger nej til forslaget. Grunden til, at der har været tre, der har talt imod, er, at det er ministeren, og det er Venstres ordfører, og det er Dansk Folkepartis ordfører. Havde fru Line Barfod nu været imellem, havde der været en anden holdning derimellem.

Men det er også interessant at kigge på det her med ligelønsstatistik, hvis der skal være ens løn for lige arbejde i hele Danmark. Hvis man tager en virksomhed i Nordjylland, er der en smed, som laver en gravemaskine. Han får en løn, måske 140 kr. i timen, og tager vi en smed i København, der laver en gravemaskine, får han måske 180 kr. i timen. De laver det samme arbejde, men de får ikke den samme løn. Det er også et spørgsmål om ligeløn.

Jeg synes ikke, at man kan sige det på den måde. Man er nødt til at tage hver enkelt virksomhed og vurdere, hvad de laver i den enkelte virksomhed. En mand og en kvinde, der laver lige arbejde i den samme virksomhed, skal selvfølgelig også have lige løn. Det er der ingen der siger at de ikke skal, og det bakker vi fuldt op bag.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Den sidste del af hr. Bent Bøgsteds indlæg kunne sådan set lyde, som om hr. Bent Bøgsted ville stemme for forslaget, for forslaget går netop ud på, at man på den enkelte virksomhed skal have de oplysninger tilgængeligt, der handler om, hvordan lønnen fordeler sig på kvinder og mænd. Det er præcis det, der ligger i forslaget. På et tidspunkt var det da også sådan, at Dansk Folkeparti var åben over for at diskutere det her. Det kan jeg forstå at man ikke er længere.

Jeg vil sige, at man i den her sammenhæng – de tre mennesker, der har været på talerstolen, nemlig Dansk Folkeparti, Venstre og ministeren – går arbejdsgivernes sag. Det er jo ikke sådan, at LO og DA har sagt: I skal holde fingrene væk, det her er en del af aftalesystemet. Det er ikke tilfældet. DA er imod kønsopdelte lønstatistikker, og LO går ind for kønsopdelte lønstatistikker.

Så det er sådan set ikke et spørgsmål om, at man går ind og griber ind i aftaleretten. LO har ønsket det her. De kvinder, der bliver underbetalt, de organisationer, der organiserer de kvinder, bl.a. HK, har ønsket at få kønsopdelt lønstatistik. De har ønsket, at vi herindefra tog en beslutning om kønsopdelt lønstatistik. De har bedt om lovgivning.

Derfor synes jeg måske, at det lidt er en tilsnigelse for Dansk Folkepartis ordfører at sige, at det her giver problemer i forhold til aftaleretten. Jeg tror mest af alt, at Dansk Folkeparti måske står og bliver en lille bitte smule klam ved at gå arbejdsgivernes ærinde og derfor skal prøve at tørre det af på noget andet.

(Kort bemærkning).

Bent Bøgsted (DF):

Nej, vil jeg sige til fru Line Barfod, vi bliver ikke klamme, og vi tager ikke arbejdsgivernes parti. Vi mener bare ikke, at det er den rigtige måde at løse problemet på. Det her skal løses ude på arbejdspladserne, og det skal være igennem lønforhandlinger med den enkelte arbejdsplads.

Jeg kan også godt høre på fru Line Barfod, at den interesse, der er der, er, at man skal have lige løn for det samme arbejde over hele landet. Men så skal vi jo også lige sørge for, at vi har de samme priser, vi har de samme huspriser, og vi har de samme transportpriser over hele landet, hvis det er det, der er tilfældet. For ellers kan man jo ikke opnå lige løn over hele landet.

Kl.15.40

Man kan kun tale om lige løn for lige arbejde i den samme virksomhed. Det er der, man kan snakke om det. Det er netop der, hvor vi kan snakke om det, og det løses gennem lønforhandlingerne i den enkelte virksomhed.

Den fg. formand (Lissa Mathiasen):

Jeg skal lige gøre opmærksom på, at spørgeren var fru Pernille Rosenkrantz-Theil, og så går vi videre i ordførrækken.

Lars Barfoed (KF):

Et af de vigtigste arbejdsmarkedspolitiske målsætninger er jo netop at sikre lige behandling, at undgå, at der er diskrimination på arbejdet, på arbejdsmarkedet, men sikre, at der er ligebehandling ikke mindst mellem mænd og kvinder. Det er en vigtig målsætning, herunder naturligvis også, at der er lige løn for lige arbejde.

Intet er da mere urimeligt, end at man lønner folk forskelligt, hvis det er de samme arbejds-

funktioner og det samme ansvar, de har, blot fordi de er af forskelligt køn.

Derfor har vi også en ligebehandlingslovgivning, og derfor er vi også i Det Konservative Folkeparti klart af den opfattelse, at der skal slås ned med alle de arbejdsretlige redskaber, vi har, mod ethvert tiltag og ethvert eksempel på, at der ikke er ligestilling på arbejdsmarkedet.

Jeg vil sige det sådan, at den sag simpelt hen er for vigtig til, at vi kan vedtage det forslag, som vi nu drøfter. Man kan ikke reducere den her problemstilling til et spørgsmål om statistikker. Jeg vil i øvrigt også godt i parentes nævne, at det jo ikke kun er kønsdiskriminering, vi skal være opmærksom på. Der er jo mange andre former for forskelsbehandling i samfundet og også på arbejdsmarkedet, som vi skal være opmærksom på.

Vi skal slå hårdt ned på diskrimination f.eks. på grund af alder, race, religiøs opfattelse osv. Egentlig tror jeg, at det ville være ganske vanskeligt, hvis vi skulle til at bruge sådan nogle summariske statistikker, som der lægges op til her, til at arbejde med alle de her forskellige former for diskrimination med henblik på at modvirke diskrimination.

Det er simpelt hen ikke en fornuftig og farbar vej at gå, medmindre man kan få tilvejebragt nogle tilstrækkelig nuancerede statistikker.

I Det Konservative Folkeparti er vi da bestemt ikke principielt modstandere af, at man bruger tal som dokumentation for, at der er forskelsbehandling. Men det skal gøres på en tilstrækkelig nuanceret og ordentlig måde. Ikke mindst synes vi, det er vigtigt, at vi får parterne på arbejdsmarkedet med ind i et samarbejde om det, i stedet for at vi bare herinde på Christiansborg reducerer de her problemstillinger til noget, der kan løses gennem statistikker.

For hvis det bare er statistikker, der viser nogle gennemsnitstal, som nogle gange er retvisende, men andre gange er misvisende, tror jeg, at vi har misforstået noget, og så er det et stykke skrivebordsarbejde, som ikke kan bruges til noget. Som sagt: Skal statistik kunne bruges til noget, skal det være tilstrækkelig nuanceret.

Jeg synes, at det forslag, vi nu behandler, bærer for meget præg af netop at være et stykke teoretisk skrivebordsarbejde, der er blevet til herinde bag Christiansborgs tykke mure uden den tilstrækkelige kontakt med virksomhederne og dem, det berører ude på arbejdsmarkedet.

Derfor kan Det Konservative Folkeparti ikke medvirke til at gennemføre forslaget, men vi er

bestemt ikke afvisende over for, at man på længere sigt i et samarbejde med arbejdsmarkedets parter skal understøtte den her udvikling. Men det er altså ikke alle problemer i denne verden, der kan løses ved, at vi fra Christiansborg dikterer virksomheder eller andre at gennemføre nogle statistikker. Det er at reducere en alvorlig og vigtig problemstilling til noget med statistikker, og det hænger ikke fornuftigt sammen.

Derfor kan vi som sagt ikke medvirke til at støtte forslaget.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Vi har ventet i 2 år. Der er gået 2 år, siden regeringen med Det Konservative Folkepartis delta-gelse udskød tidspunktet for, hvornår de kønsopdelte lønstatistikker skulle indføres. Det var jo det man gjorde: Man udskød det. Man afviste dem faktisk ikke. Det er jo lidt interessant i den her sammenhæng, når man kan høre, hvor teoretisk skrivebordsarbejde det åbenbart er.

KL 15.45

2 år har vi ventet. 2 år har man haft til at komme med den mere nuancerede statistik, som man ville indføre i stedet, og intet er der sket, intet.

Det kan godt være, at det her kan nuanceres, det kan godt være, at det kan kvalificeres, men at sige, at det er teoretisk skrivebordsarbejde, synes jeg er en tilsnigelse taget i betragtning, at de mennesker, der sidder og forhandler løn, de, der sidder ude i virkelighedens verden, de, der sidder ved forhandlingsbordet, har bedt om det her redskab, de har ønsket det her redskab, fordi de har syntes, at det var nødvendigt i deres arbejde. Det kan meget vel være, at når det så har været i gang, når man har set det virke, siger man, at vi bliver nødt til lige at få et par nuancer mere på, for at flere kan forstå det.

Men jeg må spørge hr. Lars Barfoed: Hvornår kommer det her bedre bud på et redskab? Der er jo ikke nogen af os, der mener, at dette løser lønsproblemet på arbejdsmarkedet. Der er ikke nogen af os, der ønsker at reducere det. Vi ønsker blot at have det lillebitte redskab, som forskellige forhandlingspartnere rundt omkring har bedt om.

(Kort bemærkning).

Lars Barfoed (KF):

Fru Pernille Rosenkrantz-Theil siger det jo sådan selv. Fru Pernille Rosenkrantz-Theil beskriver, at der sådan set ikke, siden vi sidst be-

handlede det her forslag, er sket noget i retning af at rykke hen imod et mere nuanceret forslag, der har en bred opbakning. Derfor er det vel ikke så underligt, at da situationen ikke i tilstrækkelig grad har ændret sig, siden vi sidst behandlede det, så må Det Konservative Folkeparti jo indtage den samme position nu, som vi gjorde sidst.

Når man taler om, at der er nogle af dem, som arbejder med det her, der har ønsket en sådan statistik, så er det jo kun dem, der sidder på den ene side af det bord, der har ønsket det. Tilbage står jo, at der lægges op til nogle statistikker, der er gennemsnitsstatikker, som jeg har svært ved at se man kan bruge til så forfærdelig meget.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Vi kan vel godt blive enige om, går jeg ud fra, at de, der har en interesse i at vide, hvordan lønudviklingen er, primært er dem, der får lønnen. Selvfølgelig har arbejdsgiverne det også, men konsekvensen af statistikkerne ville jo formodentlig være, at de skulle udbetale mere i løn til de kvinder, der har haltet bagefter. Så det er vel sådan set åbenlyst, hvorfor det er lønmodtager-siden, der har en interesse i de her statistikker. Det synes jeg i hvert fald.

Tilbage står jo, at det, der skete for 2 år siden, jo ikke var, at man afviste de kønsopdelte lønstatistikker fra regeringens side, det var ikke, at man sagde: Duer ikke, væk. Nej, man sagde: Vi udskyder det her.

Så er det, jeg spørger, hvor længe man har tænkt sig at udskyde det, hvorfor der ikke er sket noget. Det var jo sådan set det, man fra regeringens side lovede, dengang man udskød det. Ellers ville man jo bare have afvist det, fjernet det. Det var ikke det, man gjorde. Man udskød det. Så en eller anden idé må man jo have syntes, der har været med det, ellers ville man jo bare have afvist det. Det var jo ikke gået i gang på det tidspunkt.

(Kort bemærkning).

Lars Barfoed (KF):

Det er jo fuldstændig rigtigt, at vi udskød det, og at ministeren har bemyndigelse til at iværksætte det på et givet tidspunkt. Jeg har heller ikke i mit indlæg på Det Konservative Folkepartis vegne afvist, at man kan bruge statistikker, og at vi nok på et tidspunkt kan støtte, at der bliver gennemført noget statistik på det her område,

men det er jo op til ministeren at bruge sin be- myndigelsesbestemmelse.

Vi så bare gerne, at der var en bredere tilslut- ning til det, at det var noget, arbejdsmarkedets parter kunne være enige om, sådan at virksom- hederne ikke bare følte, at det var endnu en sta- tistikindberetning, der blev tvunget ned over hovedet på dem til ingen verdens nytte, men at det var en statistik, der var aftalt, og at det var en statistik, der var så nuanceret, at den også rent faktisk kunne bruges til noget.

Den fg. formand (Lissa Mathiasen):

Ja tak, så går vi tilbage til ordførerrækken.

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Indimellem ved man ikke rigtig, om man skal grine eller græde over det, der bliver sagt i den- ne her debat, men hvis man nu et øjeblik forestil- lede sig, at den faktiske situation var, at det var mændene, der var bagud lønmæssigt, ville vi så have den her diskussion i dag? Nej, det ville vi ikke, for så ville der for længst have været en statistik, og så ville vi ikke stå og have alle de her mudrede indlæg om, at lige præcis denne her statistik vil man ikke have, men man ved i øvrigt ikke, hvad man ellers vil have. Eller som hr. Lars Barfoed sagde, at i Det Konservative Folkeparti var de ikke principielt imod statisti- ker, og det kunne også godt være, at de skulle have en på et eller andet tidspunkt, men han sagde ikke det, der er interessant, nemlig hvor- dan Det Konservative Folkeparti gerne ville have den statistik skal se ud, og hvad tidsram- men er for den.

Kl. 15.50

Der er kommet rigtig mange påstande, afvær- gemanøvrer i denne her debat. En af dem hed- der, at ligelønsstatistik ikke vil føre til ligeløn, så derfor skal vi ikke have den. Der er jo ingen, der har påstået, at ligelønsstatistik af sig selv vil føre til ligeløn. Men det er jo inderlig banalt og indly- sende, at det er lettere at kæmpe for ligeløn, hvis man har nogle tal, så man kan fremlægge en do- kumentation. Det gælder på alle mulige områ- der, og derfor laves der også statistikker i meter- vis på alle mulige områder.

En anden påstand hedder, at det er meget bedre, hvis det er forankret lokalt, og at det er baseret på, at man har lavet en frivillig aftale in- den for et bestemt område. Jamen det er da glimrende, og hvis det skete over hele bredden, så ville det da være fremragende, men det sker jo bare ikke.

Hvor er K og V og regeringen henne i det her? Hver gang vi diskuterer det, så er der en el- ler anden afværgemanøvre. Det er ikke lige nu, vi venter på LO og DA. Så venter vi på Social- forskningsinstituttet. Så venter vi på, at nogle kommer med et forslag til, hvordan en ligeløns- statistik kunne se ud på en bedre måde end den- ne her. Der er hver gang noget, vi lige venter på. Det er det rene Alfons Åberg at snakke om det her. Vi skal lige have ordnet noget andet, der er vigtigere.

Så er der udtalelsen om, at problemet i virke- ligheden handler om det kønsopdelte arbejds- marked. Ja, selvfølgelig handler en del af det her om det kønsopdelte arbejdsmarked. Men hvor er ministerens strategi – hvis han hører efter! – til at gøre noget ved det kønsopdelte arbejds- marked. Han hører ikke efter, og han har tilsyne- ladende heller ikke tænkt sig at gøre noget ved det.

Så er der det, som også kom fra ministeren – ministeren må gerne høre efter – nemlig at hvis der er mistanke om, at der er ulige løn, så skal der jo alligevel rejses en sag, og så skal tallene jo alligevel på bordet. Jamen hvorfor pokker dog så ikke sørge for, at de er der i form af en stati- stik?

Så kan vi da diskutere, om vi skal fritage de mindre virksomheder og så bygge den op om de store og de mellemstore virksomheder. Skal vi lave et kompromis, der hedder, at alle ikke har adgang til det her, at det er de faglige organisati- oner, der har adgang til det, og så selvfølgelig arbejdsgiverne? Er der overhovedet vilje til at diskutere det, eller er det hele bare et spørgsmål om at slippe for at tale om det?

Så var der ministerens clou i dag: Det her er bare symbolpolitik. Jeg tvivler på, at ministeren ville have sagt det samme, hvis han var kvinde, men jeg kan selvfølgelig ikke vide det. Det er jo absurd, og jeg synes, det er ekstremt groft over for alle de kvinder på arbejdsmarkedet, der får lavere løn, fordi de er kvinder, at kalde det her symbolpolitik.

Man kan være kritisk over for modellen, ja- vel, men så er det naturlige jo at gå ind i en kon- struktiv dialog om, hvordan det kunne laves i stedet for bare at gasse sig op til at kalde det symbolpolitik. Jeg får altid denne her mistanke om, at når man gasser sig op i det gear, så er det, fordi man gerne vil slippe af med problemet el- ler bare gerne hurtigt hjem og helst ikke have tid til at diskutere det, fordi det er pokers besvær- ligt, og V og K er jo alligevel imod det.

Så siger ministeren: Vi er praktiske mennesker. Tja, det kan jo godt være, men det har bare ikke vist sig endnu. Det har ikke vist sig endnu, for der er jo ikke kommet noget fra regeringen. Jeg synes jo, det oplagte ville være at sige, o.k., vores svar er, at vi kunne gøre det på denne her måde, og det vil vi lægge pres på arbejdsmarkedet for at de gør. Jeg kan da sådan set godt konstruere en borgerlig model, som der er bare en lille smule mere bid i end det lammesnak, der er kommet heroppefra både fra ministeren, V og K og for den sags skyld også fra Dansk Folkeparti.

Naser Khader (RV):

Her i 2004 ca. 28 år efter vedtagelse af den lov, som skulle sikre danske kvinder mod forskelsbehandling af lønnen på grund af deres køn, tjener mændene stadig væk mere end kvinderne også inden for de samme brancher.

Kl. 15.55

Lønforskellene er opgjort til at være mellem 12 og 20 pct., det vil sige, at mændene generelt tjener 12-20 pct. mere end kvinderne. Der, hvor lønforskellene er størst, er i den private sektor. Den største del af forskellen kan forklares med forskelle i uddannelse, anciennitet, valg af branche m.v., men vi står stadig væk den dag i dag med 6-7 pct. forskelle, som er uforklarlige. Faktum er, at ligeløn har vi ikke i dag, og denne ulighed forsvinder ikke af sig selv.

Forslaget, vi behandler i dag, handler ikke om symboler eller skrivebordsarbejde. Vi vil heller ikke reducere denne problemstilling til statistik, men det handler faktisk om at få et redskab til at få større gennemsigtighed og facts, sådan at vi kan finde løsninger på de 6-7 pct., der er uforklarlige.

Det er ikke noget, der er opfundet her og nu. Det er noget, der var en del af det, som SR-regeringen havde lagt op til ved lov nr. 445 af 17. juni 2001, som skulle træde i kraft den 1. juni 2002, og som bl.a. forpligter arbejdsgiverne til at udarbejde kønsopdelte lønstatistikker.

Arbejdsgiverne indberetter i forvejen en hel masse, så jeg forstår ikke argumentet om, at det giver ekstra arbejde, der kan medføre større udgifter. Jeg mener, det er en påstand. Der skal ikke gøres ret meget ved det, man har computerprogrammer osv., der kan gøre det så simpelt som muligt.

Det Radikale Venstre mener, at åbenhed om og gennemsigtighed i lønnen er helt afgørende for ligeløn. Uden gennemsigtighed og åbenhed kan den enkelte kvinde eksempelvis ikke rejse

en ligelønssag; og som EU-kommissær Anna Diamantopoulous talsmand udtalte i 2002, da VK-regeringen behandlede de første ændringer af loven om ligeløn: Det er lidt svært at sammenligne lønnen, hvis der ikke er nogen statistik.

Det Radikale Venstre mener, at kønsopdelte lønstatistik giver viden, åbenhed, især om de 6-7 pct., der er uforklarlige, om de forskelle, der er uforklarlige. Det er med andre ord et vigtigt redskab, sådan at vi kan fortsætte den reelle proces hen imod ligeløn på arbejdsmarkedet.

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

En hammer fører ikke til, at sømmet bliver slået i, men det er faktisk et ret nødvendigt redskab for, at det overhovedet kan lade sig gøre at slå sømmet i. Det er sådan set det samme, der gør sig gældende for de her kønsopdelte lønstatistikker.

Det er klart, at de ikke skaber ligeløn i sig selv, men det er et ret nødvendigt redskab for, at det overhovedet kan lade sig gøre, for hvis man ikke har kendskab til, at der er forskel på lønningsforholdene, så er det jo sådan set lidt svært at brokke sig over.

Det er snart 30 år siden, at ligelønsloven blev vedtaget. Ikke desto mindre viser de rapporter og undersøgelser, der er på lønningsområdet, at der fortsat er en uforklarlig lønforskel; DA mener, det er 3 pct., Socialforskningsinstituttet mener, det er 12 pct.

Måske skal sandheden findes et sted midt imellem, måske har ingen af dem ret, det er ikke til at sige, fordi vi ikke har det nødvendige statistiske materiale til at slå fast, hvordan og hvorledes det forholder sig, og i hvert fald har man ikke på den enkelte virksomhed i Danmark nogen som helst mulighed for at gå ind og se på, hvordan løndannelsen er i den enkelte virksomhed.

Ministeren bliver ved med at påstå, at det her er et redskab, der ikke kan bruges til noget som helst, og at det er ude i virkeligheden og i det virkelige liv, at tingene skal rykke sig.

Jamen altså det er jo præcis praktikerne, som gerne vil have det her redskab. Det er præcis de mennesker, som er udsat for at få mindre i løn, der har behov for det her redskab, det er dem, der gerne vil have det. Så hvis man går efter praktikernes næse, så kunne det godt være, man skulle skynde sig at få den her lovgivning ført ud i livet.

Vi hører meget om det kønsopdelte arbejdsmarked i den her debat. Det synes jeg er en rigtig interessant debat, og den synes jeg vi skal sætte tid af til her i Folketinget. Det er en stor og meget kompleks debat, men det er også en debat, der i denne her sammenhæng er komplet irrelevant.

Kl. 16.00

Det, vi taler om her, er jo, hvordan lønforholdene er på den enkelte arbejdsplads kvinder og mænd imellem, hvordan lønudviklingen er kvinder og mænd imellem. Derfor er det også irrelevant, når hr. Bent Bøgsted siger, at her er der tale om et forslag, som vil sørge for, at tømreren i Nordjylland får det samme som tømreren i København. Nej, det her er et forslag, der skal sikre, at den mandlige tømrer i Nordjylland får det samme i løn som den kvindelige tømrer i Nordjylland. Det her er ikke et forslag, der handler om ligeløn landsdele imellem, men et forslag, der handler om ligeløn kønnene imellem. Det synes jeg sådan set burde fremgå af forslaget. Men det kan selvfølgelig være, at vi har udtrykt os uklart, det skal jeg ikke kunne sige.

Ligeledes bliver der talt om, at det her er en krænkelse af aftaleretten i Danmark. Det blev gentagne gange sagt fra den her talerstol af diverse borgerlige ordførere. Om det vil jeg sige, at det da er interessant, at LO lige pludselig er bannefører for at ville krænke aftaleretten. Det er da så i hvert fald først gang, jeg har oplevet det, siden jeg kom i Folketinget. Men nu er det jo også kun 2 år, jeg har siddet her.

I hvert fald er virkeligheden jo den, at LO bakker op om det her lovforslag, og at LO udtalte sig imod, at man udskød det i sin tid for 2 år siden. Så det her med at sige, at det er en krænkelse af aftaleretten, tror jeg vist nærmere er en mulighed for at snige sig uden om at tage stilling til indholdet i det.

Ligeledes har samtlige borgerlige ordførere talt om administrationsomkostningen for virksomhederne. I forbindelse med de to lovbehandlinger, der har været af det her forslag i Folketinget, har både den borgerlige minister og den tidligere minister i den socialdemokratiske-radikale regering vurderet, at omkostningerne var så små, at det ikke var værd at gøre op i tal, i kroner og øre, for de virksomheder, som skulle lave statistikken. Det er selvfølgelig et spørgsmål om, at der jo er et system, som hedder LetLøn, som de små virksomheder benytter sig af, og det er ikke forbundet med ekstra omkostninger for arbejdsgiveren. Arbejdsgiveren skal altså ikke be-

tale én krone ekstra for at få kønsopdelt sin lønstatistik i forbindelse med brugen af LetLøn. Derfor er det et fuldstændig tomt argument at sige, at det her giver ekstra administrationsomkostninger for arbejdsgiverne.

Alt i alt synes jeg sådan set, at det er lidt svært at se, hvad det er for nogle argumenter, regeringspartierne og Dansk Folkeparti hænger deres afvisning af forslaget op på.

I diskussionen om, hvorvidt det er godt nok, hvorvidt statistikken kunne være mere nuanceret, er der ikke ét parti i oppositionen, der har vist sig uvillig til at diskutere løsninger, hvor statistikken bliver mere nuanceret. Men når nu vi diskuterer administrationsomkostninger, så er det jo nok dér, det begynder at bone i forhold til arbejdsgivernes byrde.

Men hvis regeringspartierne og Dansk Folkeparti er indstillet på, at vi laver en mere nuanceret model, som kan tage højde for kvalifikationer, hvilken erhvervsbaggrund de forskellige lønmodtagere har osv. osv., altså i virkeligheden gå ind og lave det samme arbejde, som Dansk Arbejdsgiverforening har lavet, og som Socialforskningsinstituttet har lavet, blot på virksomhedsplan, kan man være sikker på at få Enhedslistens stemmer, og det skulle undre mig meget, om resten af oppositionen ikke havde samme indstilling.

Formanden:

Tak til fru Pernille Rosenkrantz-Theil. Så er det ordføreren for forslagsstillerne, fru Lene Jensen.

Lene Jensen (S):

Da vores ordfører på området, fru Mette Frederiksen, desværre ikke kan være til stede i dag, har jeg blandet mig i debatten på hendes vegne.

Flere af ordførerne, som repræsenterer de partier, der står bag det her forslag – og det er jo faktisk et flertal af Folketingets partier sådan rent antalsmæssigt set – har allerede knyttet en række bemærkninger til de ting, der er sagt. Men jeg vil godt på forslagsstillerne vegne takke for en god og en meget, meget nødvendig debat, som jo sådan set har afsløret, at der måske er grobund for at gå videre i den her retning.

Jeg tillader mig lige at opsummere, hvad det er, der er baggrunden for det her. Det er jo altså, at Folketinget under den tidligere regering vedtog en lov om større åbenhed omkring lønfastsættelse på det danske arbejdsmarked. Og det var så den bestemmelse, der handler om de

kønsopdelte lønstatistikker, som blev udsat på ubestemt tid, da der kom en anden regering til.

Jeg må sige, at et eller andet sted så forstår jeg simpelt hen ikke helt, at beskæftigelsesministeren og de borgerlige partier ikke kan se, at det her kunne være et instrument blandt flere til at bedre det grundlag, der kunne være for at holde øje med udviklingen i ligelønnen.

Hvis indvendingen er, at der er tale om for summariske opgørelser, så lad os kvalificere dem. Det er jeg enig med Enhedslistens ordfører i.

Hvis indvendingen er, at det at indføre sådan en statistik vil fjerne fokus fra de virkelige problemer, jamen så lad os i fællesskab sætte fokus på problemerne og bare tage det her til os som et af flere instrumenter.

Hvis indvendingen er, at det er noget, der er tænkt bag Christiansborgs tykke mure, jamen så lad os tænke bedre, sådan at vi i endnu højere grad kommer dem i møde ude i virkelighedens verden, som efterspørger det her, ikke fordi de ikke synes, at de har papir nok i deres liv, men fordi de ikke synes, de har de rigtige papirer i deres liv, nemlig de kønsopdelte lønstatistikker, til at holde øje med, hvordan det går, til at problematisere og måske også til at være den øjenåbner – som der var en der talte om – i forhold til, hvordan det egentlig går.

Kl. 16.05

Som flere har sagt, er det 28 år siden, at loven om ligeløn blev indført i Danmark, og vi er alle sammen enige om, at der ikke er ligeløn, men vandene skiller altså, når det kommer til reel politisk handling og reel politisk vilje.

Skulle der være administrative byrder forbundet med det her, må jeg bare sige, at for Socialdemokratiet og, tror jeg, for de øvrige partier, der har fremsat det her forslag, så står hensynet til at få et forbedret grundlag at føre ligelønskampen på over hensynet til en minimal – hvilket jeg vil tro det vil være – øgning af de administrative byrder.

Vi har også foreslået, at man forpligter beskæftigelsesministeren og ligestillingsministeren til at udarbejde en redegørelse hvert tredje år.

Jeg tror, det vil være enormt vigtigt at få sådan en redegørelsesdebat, og jeg må sige, at med beskæftigelsesministerens forkærlighed for rapporter, i øvrigt glimrende rapporter, bl.a. fra Socialforskningsinstituttet, så undrer det mig en lille smule, at man ikke kunne støtte i hvert fald den del af forslaget, for det ville som sagt give et

grundlag for, at vi kunne tage de her debatter og dermed også holde fokus på de her problemstillinger.

Tilgiv mig, når jeg siger, at jeg faktisk synes, det er en lille smule naivt at tro, at det hele nok skal gå, bare vi taler om det, og bare vi venter på rapporterne og på arbejdsgrupperne og på vejledningerne og alt det andet.

Jeg synes, det er en lille smule forstemmende, at vi ikke kan samle et flertal om det her, men omvendt så glæder jeg mig over, at der i hvert fald er vilje til at gå videre i processen og prøve at kvalificere de her ting. Så bliv ikke forbavset, hvis vi vender tilbage med endnu et forslag, så vi måske kan imødekomme noget af den kritik, der har været.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 165:

Forslag til folketingsbeslutning om etablering af en isbryderordning for ledige akademikere til mindre virksomheder.

Af Naser Khader (RV) og Lene Jensen (S) m.fl. (Fremsat 31/3 2004).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen):

Bekæmpelse af ledigheden for mennesker med en høj uddannelse er højt prioriteret af regeringen. Det er afgørende, at mennesker, der har brugt tid og kræfter på at gennemføre en uddannelse, har mulighed for at anvende deres kvalifi-